

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De peccato irreuerentiæ. Cap. XXXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

pore accidere. cū & Paulus non audeat asserere q̄ fuerit rapus in corpore. De his etiā sic dicit Decretum: Quisquis credit fieri aliquā creaturā, aut in deterius, aut in meli? cōmutari, aut transformari in aliā speciē vel aliā similitudinē, nisi à creatore, per quē facta sunt omnia, proculdubio infidelis est, & infideli deterior. Valde itultra sunt mulieres huiusmodi, quibus persuaderi nō potest quin in veritate fiat, quod videtur eis fieri dū dormiunt, cum constet multa videri hominibus dormiendo, quæ postea sciunt certissimē falsissima fuisse: quādoque videtur alicui dum dormit, q̄ ipse multū comedat: cū autē expergefactus fuerit, famelicū se inuenit. vnde Esa. 20. Sicut somniat esurians & comedit, cū autē fuerit expergefactus, vacua est anima eius & sicut somniat sitiens & bibit, cū tamen expergefactus fuerit, lassus adhuc sitit, & anima eius vacua est: sic erit multitudo omnium gentiū quæ dimicauerūt cōtra montē Sion. Item videtur alicui cū ipse dormit, q̄ sit cū muliere: cū autem excitatus est somno, scit nullam mulierem affuisse. Item videtur alicui dum dormit q̄ ipse sit sacerdos. Non propter hoc cum excitatus est à somno, sacerdos est, vt possit missam celebrare. Preterea si verū esset quod ipsi dicūt, quomodo auderēt Herodes de sequi, quæ fuit adultera illa quā abstulit Herodes fratri suo Philippo, quæ etiā amputari fecit caput Ioannis Baptistæ: quomodo audēt asserere bonā rē, qui caput illius qui in vtero sanctificatus est, & quo maior inter natos mulierū nō surrexit, scit amputari, cū in sacra scriptura nihil omnino legatur de eius cōuersione? Super omnia vero videtur cōtra hunc errorē, quod in vita beati Germani Altissiodorēsis legitur, qui cū declinasset ad quoddā hospitium, vidit cum omnes de domo cœnassent mensam iterū præparari, qui cū admiratus inquisisset quibus talia præpararentur, indicatū est ei q̄ bonis rebus quæ de nocte cedebant. Vnde vir sanctus vigilans, cū dæmones in forma humana aduenissent & ad mensam illā sedissent, illis qui de domo erāt in lectis suis quiescentibus, vir sanctus surrexit, & dæmones abire nō permittēs, excitauit eos qui de domo erāt, inquit eis si personas illas cognoscerēt, qui responderunt q̄ sic, addentes q̄ vicini eorū essent, vnde vir sanctus misit eos ad domos vicinorū, vt viderēt an essent ibi, & inuenerūt eos ibi: quod cū retulissent viro sancto, vir sanctus coëgit dæmones indicare ipsos, & cōfessi sunt se esse dæmones, & sic hominibus illudera-

DE peccato irreuerentiæ hoc modo agemus, quia irreuerentiæ

De peccato irreuerentiæ.

C A P. XXXVII.

ta est, quando aliquis negat honorem illi, cui debet eum exhibere. Primo ostendemus quibus exhibere reuerentiam debemus. Secundo, qualiter parentes tam carnales quam spirituales sint honorandi, & quare.

¶ *Quibus reuerentia sit exhibenda.*

NOTANDUM ergo quod quatuor sunt quibus debemus reuerentiam exhibere: scilicet Deus, angelus, res Deo consecrata, ut ecclesia, & homines. ¶ Deo reuerentiam debemus exhibere, ut coram eo erubescamus peccare, & coram eo strenue bona agamus. unde quidam, Cum quid turpe facis quod me spectate ruberes: Cur spectante Deo, non magis ipse rubes? Boetius: Magna nobis si dissimulare non volumus, indicta est necessitas probitatis, cum &c. ¶ De reuerentia vero exhibenda angelo, dicit Ber. In quotis diuersorio, in quouis angulo reuerentiam habet angelo tuo. Nec audeas eo presente, quod me presente non auderes. De reuerentia vero sacris locis exhibenda, intelligi potest illud Gen. 28. Quam terribilis est locus iste, non est hic aliud nisi domus Dei, & porta caeli. Praecipue reuerenda est ecclesia propter praesentiam Domini corporis. Sed valde mirandum est, quod sunt quidam homines qui nec propter praesentiam Domini corporis ecclesias reuerentur, cum hac de causa ecclesiae demonibus terribiles sint. Videntur tales homines in hoc demonibus esse deteriores, cum Domini sit terra & plenitudo eius. Bene deberet saltem loca sibi consecrata pacifice possidere, bene deberet homines cessare a contumelia Dei in locis huiusmodi quae facta sunt ad seruitium Dei. Bene deberet sufficere eis, quod in aliis locis seruitium diaboli faceret, & in his solum Deo seruirent, quomodo oratio eius in ecclesia exaudiretur, qui in ea non timet Deum offendere? Deberent etiam ecclesiae terribiles esse hominibus propter sanctos illos, in quorum honore dedicate sunt, qui offenduntur, cum ecclesiae eorum franguntur. Praecipue vero contra fractionem ecclesiarum valere potest illud exemplum quod legitur 2. Macha. 3. de Heliodoro, qui locum sacrum volebat spoliare pecuniis ibi commendatis. Sic enim ibi legitur: Apparuit quidam equus terribilem habens fessorem optimis operimentis adornatus: isque cum impetu in Heliodorum priores calcas elisit: qui autem ei insidebat, videbatur habere aurea arma. Alij etiam apparuerunt duo iuvenes qui circumsteterunt eum, & ex utraque parte flagellabant sine intermissione. Subito autem Heliodorus cecidit in terram, & in sella gestatoria deportatus est ex aulario, & iacebat mutus atque omni spe & salute priuatus. Sed post precibus Oniae sacerdotis vita ei donata est. ¶ Hominibus reue-

rentia exhibenda est. vnde 1. Petr. 2. Omnes honorate. & ibidem Subiecti estote omni humanae creaturę propter Deum. Aposto-
 lus ad Rom. 12. Honore inuicem præuenientes. Specialiter autem
 in hominibus debemus Dei imaginẽ honorare, non vestes, non
 diuitias, vel aliquid simile. Si imagini beatę Virginis honor
 exhibendus est, quomodo imagini beatę Trinitatis que in homine
 honor exhibendus non erit? Ber. Conscientiæ tuę debes honor
 coram qua peccare erubescas. & Eccl. 10. Da animę tuę honor
 secundum meritum suum. Honorandi etiam sunt homines pro-
 pter angelos eis ad custodiã deputatos. vnde Matt. 18. Videte
 contemnatis vnum ex his pusillis. Angeli enim coram semper
 vident faciem Patris mei, qui in cęlis est. Fatuũ est hominem
 honorare eos, qui ira ab angelis honorantur. Luc. 16. Factũ est
 moreretur mędicus, & portaretur ab angelis in sinum Abrahe.
 Honorandi sunt etiam homines propter naturam humani-
 nitatis diuinę: fatuum enim est illud in honorare, quod Deus
 honorauit. ¶ Etiam serui contemnendi non sunt. Cyprian. Quo-
 lę cupis esse erga te Deum talis esto ipse erga seruum tuum.
 Cum inferiore sic viuas, quemadmodum velis superiorem
 viuere. Idem: Quemadmodum stultus est qui equum emptum
 non ipsum aspicit, sed stratum & frænum: sic stultissimus est
 hominem ex veste aut ex cõditione, qua circumdatus est, eri-
 mat honorandũ. Item Sen. Serui sunt? imò homines. Serui sunt?
 imò contubernales. Serui sunt? imò cõserui. Serui sunt? imò ho-
 miles amici. Et ideo istos rideo, qui turpe existimant cum seruo
 suo cœnare. Virga murmur omne cõpescitur: tota nocte ieiun
 perstant. Sic fit vt isti de domino loquantur quibus coram domi-
 no loqui non licet. At illi quibus non tantũ coram dominis, sed
 cum ipsis sermo erat, quorum os non consuebatur, parati erant
 coram domino porrigere ceruicem. In conuiujs loquebantur
 sed in tormentis tacebant. Ad Coloss. 4. Domini, quod iustũ est
 seruis præstate, scientes quoniã & vos dominum habetis in cę-
 lo. Præcipue autem honorandi sunt serui, si sunt boni & fideles.
 vnde Ecc. 7. Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua. &
 eiusdẽ: Si est tibi seruus fidelis, sit tibi sicut anima tua, quasi fr-
 trem sic eum tracta. Non sunt etiam contemnendi peccatores
 quia ille qui valde malus modo est, forsitan in Dei prouidentia
 bonus homo est. Deuter. 23. Non abominaberis Idumæum, qui
 frater tuus est. Præcipue tamen illi honorandi sunt, qui cre-
 ditur esse bonę vitę, cum (vt videretur) attineant Deo omni gen-
 tentelæ. vnde dominus Matt. 12. Quicumque fecerit voluntatem

tem Patris mei qui in calis est, ipse meus frater, & soror, & mater est. Præterea in viris iustis honoratur ipse Deus, qui in eis habitat. vnde quidam religioſus dicebat adorari debere fratres aduenientes, cum certum ſit in aduentu eorum aduentum domini noſtri Jeſu Chriſti haberi. Quod videtur intellexiſſe Abraham, qui tres viros qui ſibi apparuerunt in hoſpitio ſuo adoratione præmiſſa ſuſcepit. Vnde Gen. 18. Quos cum vidiffet Abraham, occurſit in occurſum eorum de oſtio tabernaculi ſui, & adorauit. In Vitis patrum etiam legitur, quod diabolus pertimeſcat rectè viuentes. Dominus etiam contemptum talium contemptum ſuum reputat. Luc. 10. Qui vos ſpernit, me ſpernit. Pauperes enim deſpiciendi non ſunt. Greg. Pauperes deſpiciendi non ſunt vt egeni, ſed exorandi vt patroni: honor qui pauperibus exhibetur, Deo ſpecialiter exhibetur.

¶ *Quæ perſonæ ſint ſpecialiter honorandæ.*

Et licet omnes homines honorandi ſint, quædã tamen perſonæ magis ſunt honorandæ quã aliæ, vt viduæ. Vnde 1 ad Ti. 5. Viduas honorate, &c. Domini etiam ſunt multũ honorandi à ſeruis. Ad Ro. 13. Omnis anima poteſtatibus ſublímioribus ſubdita ſit. & ad Col. 3. Serui, obedite per omnia dominis veſtris carnalibus. Et 1. Pet. 2. Serui, ſubditi eſtote in omni timore dominis, &c. & Gen. 16. dictũ eſt Agar ancillæ, Reuerte ad dominã tuam, & humiliã te ſub manib⁹ eius. Et Ezech. 17. multa mala prædixit regi Iuda, quia tributũ, quod promiſerat regi Babylonis, ſoluere noluit. Et Matt. 17. ſoluit dominus tributũ, licet illud non deberet; eò, quod filius regis eſſet. Itẽ adoleſcẽtes debẽt honorare ſenes. 1. Pet. vlt. adoleſcẽtes, ſubditi eſtote ſenioribus. Thren. 4. Facies domini dimiſit eos: nõ addet vt reſpiciat eos. Facies enim ſacerdotum non erubuerũt, neque ſenũ miſerti ſunt. Sap. 2. dicũt mali: Opprimamus pauperem iuſtum: & non parcamus viduæ, nec veterano, nec reuerẽtiam canõs multi temporis. Leui. 19. Corã cano capite cõſurge, & honora perſonã ſenis. Et 1. ad Tim. 5. Senioreſ ne increpaueris, ſed obſecta vt patrem. Sen. Cũ veterano parcius agendum eſt. ¶ Item viri honorandi ſunt ab vxoribus vnde 1. Pet. 3. Similiter & mulieres ſubditę ſint viris ſuis. Sed nihilominus ipſi viri debent honorare vxores ſuas. Vnde ibidem Viri ſimiliter, cohabitantes ſecundum ſcientiam quaſi infirmiori vaſculo muliebri impetientes honorem. I deo dominus non de pede viri, ſed de cõſta mulierem formauit, ne à viro contemneretur. Mulier verò debet obedire viro: quia vir caput eſt mulieris. Non poſſet eſſe pax inter coniuges, ſi vterque

veller dominari & esse caput. Et in signum huius cū in corpore humano sint duo pedes, duæ manus, & duo oculi, non est tamē ibi nisi vnum caput. Si enim ibi essent duo capita, quando vult veller esse à sinistris, aliud veller ire à dextris: sicut patet in domino vbi sunt duo capita, quia nunquam erit ibi pax.

¶ *Qualiter & quare reuerentia sit exhibenda patribus spiritualibus & carnalibus.*

ITEM honorandi sunt parentes & spirituales & carnales. De spiritualibus legitur Eccl. 8. Honorifica sacerdotes. ad Heb. viii. Obedite præpositis vestris, & subiacete eis. Ipsi enim peruijsant quam rationem pro animabus vestris reddituri: vt cum gaudio hoc faciat, & non gemetes. 1. ad Tim. 5. Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo & doctrina. Ad idem facit illud Thren. 4. prius positum. Non addet dominus vt respiciat eos. Facies sacerdotum non erubuerunt. *Gloss.* Nota tūm, quod supra sacerdotes quasi homicidas planxit, & hic separantur à facie domini, quia non detulerūt eam. Quamuis enim mali sint, non sunt contemnendi, sed ille in illis colendus est & honorandus, à quo missi sunt. Et alia *gloss.* Nota quam terribile sit sacerdotum contemere, nec faciem eorū erubescere, id est, illis morientibus & videntibus à sceleribus non cessare. De his enim dicit dñs. Luc. 10. Qui vos audit, me audit. Ideo magis displicet Deo contemptus eorum, quia Dei vicem tenent, & propter dignitatem sacerdotalem, quam nec ipsi angeli creduntur habere. Non enim credo, quod fieret transsubstantiatio, si verba illa, quæ profert sacerdos in missa ab angelo proferebantur. Parentibus etiam carnalibus honor exhibendus est. Vnde Exod. 20. Honora patrem tuum & matrem tuam. Et nota, quod honor qui parentibus carnalibus exhibendus est, non solum attenditur in verbis, sed etiam in beneficiis. vnde Hier. Honor in scripturis non tam in salutationibus & verbis, quam in collationibus munerum sentitur. ¶ Multa autem sunt quibus possumus vti ad excitandum homines vt honorēt parentes. Et primo possumus ad hoc vti exemplis. Inter quæ præcipuum est exemplum Christi, qui cum esset in angustia passionis, tamē nō est oblitus matris suæ, imò curam ipsius habuit, & Joanni eam commendauit, vt legitur Ioā. 19. Modo etiam ad eō facit eam honorari in ecclesia sua, vt multi videntur esse deuotiores matri, quam ipsi filio. Quod credo ideo fieri, vt ostēdat quantum placeat sibi, & parentes à filiis honorentur. Etiam infideles parentes suos honorat edocti à lege naturali. vnde infideli videtur esse deterior, qui

paren

parentū curam non habet. i. ad Tim. 5. Si quis suorum, & maxime domesticorum, curā non habet, fidem negavit, & est infidelior deterior. Ipsa etiam irrationabilia animalia de hoc dāt nobis exemplū. Dicitur enim de grue, quōd quādo pater & mater eius depilati sunt, filij quærūt eis necessaria, donec habeant pios, vel moriantur. Præterea valde ingratus videtur esse, qui parentibus suis non providet, quādo ipsi non possunt sibi providere, cū ipsi prouiderint eis in pueritia, quādo ipsi sibi prouidere non poterant. Ideo dicitur i. ad Tim. 5. Filij, reddite vicē parentibus, quia hoc acceptum est coram Deo. Qui parentibus carnalibus ingratus est de beneficiis acceptis, indignus est aliquod beneficiū recipere à patre cælesti. Item iustū est, ut ipsi in sua senectute filios suos sibi duos inueniant. Et hoc multoties iusto Dei iudicio accidit. Vnde refertur, quōd quidā paterfamilias senex totam hereditatem suā dimisit filio suo: filius verò ille primò benignè se habuit erga patrem, sed post expulit eum à thalamo suo, volēs thalamum habere sibi & uxori suæ, & ad vltimū fecit sibi lectū fieri post ostiū. Et cum hyems esset, & pater senex frigore grauaretur, quia filius abstulerat sibi bona cooperatoria, ipse rogauit filium filij, ut rogaret patrem suum pro eo, ut daret ei aliquid ad tegēdum se. Puer autem vix obtinuit duas vlnas burelli à patre suo ad opus aui sui. Et cū aliæ duæ remanerent patri pueri puer stendo rogauit eū ut sibi eas daret: qui stribus illius vict⁹ dedit quærens quid inde faceret. Qui respondit: Seruabo eas quousq; sis talis qualis est pater tuus: nec dabo tibi amplius, sicut tu non vis dare patri tuo. Qui sine pietate est erga parentes suos, non videtur pietatem habere erga alios. vnde simpliciter videtur mihi sine pietate esse: ideo vix misericordiam consequetur. ¶ Possumus etiam vti ad excitandum homines ut parentes honorent, verbis sacre scripturæ, quæ suadent hoc, & quæ indicant quantum hoc placeat Deo, & quā vtile sit homini, & quātum oppositum displiceat Deo, & quantum noceat homini. Ad quæ pertinent verba ista quæ sequuntur Eccl. 4. Fili, suscipe senectā patris tui, & non contristes illam in vita illius: & si defecerit senectū, veniam da, & ne spernas eam in tua virtute. Ibidem: Sicut qui thesaurizat, ita qui honorificat matrem suam. Ibidem: Qui honorat patrem suum, iocundabitur in filiis, & in die orationis suæ exaudietur. Item ibidem: Qui honorat patrem suum, vita viuet longiore. Item: Honora patrem tuum, ut superueniat tibi benedictio. & post, Benedictio patris firmat domos filiorum. maledictio autem matris eradicat fundamenta. Vnde ibi Glosf.

Cham nuditatem patris irrisit, & semen suum in seruitutem
perpetuam damnauit. Absalon Dauid de regno expulit, & concu-
binas eius incestauit, sed morte condignas poenas luit. Elu-
caluitium pueri Bethel irriserunt, & duo vrsi xl. ex eis laque-
uerant. Primum habemus Gen. 9. secundum 2. Reg. 18. tertium
4. Reg. 2. Item Eccl. 3. Eleemofyna patris non erit in oblivione.
Nam pro peccato matris restituetur tibi bonum, pro peccato
vocatur illud, quod datur pro deletione peccatorum. & dicitur:
In die tribulationis commemorabitur tui: & sicut in Genesi
glacies, soluentur peccata tua. Item ibidem: Quam malum factum
est, qui relinquit patrem: & est maledictus à Deo, qui exprobat
matrem. & Prouer. 19. Qui affligit patrem, & fugit matrem, igno-
miniosus erit & infelix. Item Prouer. 28. Qui subtrahit aliquid
à patre suo vel matre, & dicit hoc non esse peccatum, peccatum
homicidæ est. & Eccl. 7. Honora patrem tuum, & gemis matris
tuæ ne obliuiscaris. Memento quoniam nisi per illos non
fuiſſes, & retribue illis quomodo & illi tibi. Exod. 21. Si quis
cusserit patrem vel matrem, morte moriatur. Leuit. 20. Qui
maledixerit patri vel matri, morte moriatur. Deuter. 28. Maledictus
qui non honorat patrem suum aut matrem. Tob. 4. Honora matrem
habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ tuæ. Memor enim es
debes quæ & quanta passa sit pericula propter te in vtero matris.
Prouer. 29. Qui maledixerit patri suo aut matri, extinguetur
nomen eius in medijs tenebris: id est, morietur in suis peccatis.
Col. 3. Filij, obedite parentibus per omnia. Basilius: Parentes
utrosque vt propria viscera diligamus. De hæreticis dicit Aposto-
lus 2. ad Tim. 3. Parentibus non obedientes. Et nota, quod
homines tenentur prouidere necessaria parentibus carnalibus
sic & spiritualibus. vnde Matt. 10. Dignus est operarius cibo
2. ad Tim. 2. Laborantem agricolam oportet primum de fructu
bus percipere. Ad Gal. 6. Communicet is qui catechizat
illis qui catechizant in omnibus bonis. 1. ad Tim. 5. Qui bene-
funt presbyteri, duplici honore digni habeantur. Et 1. ad Thimo-
5. Rogamus vos fratres, vt noueritis eos qui laborant inter
& præſunt vobis in domino, & monent vos vt habeatis
abundantius in charitate. Et Eccl. 7. In omni virtute tua
eum qui te fecit, & ministros eius ne derelinquas.

¶ De decimis reddendis, & quæ sint ea quæ deo
beant mouere homines ad hoc
faciendum.

MULTA verò sunt quæ homines debent mouere ad reddendum.

decimas & primitias & oblationes ministris ecclesie ad eorū sustentationē. ¶ Primū est remuneratio quā à Deo inde expectat. vnde Ecc. 35. Da Altissimo secundū donatū eius, & in bono oculo facito adinventionē manuum tuarum: quoniā retribuens est Dominus, & septies tantum tibi reddet. ¶ Remuneratur autem quadrupliciter qui bene dat decimas, scilicet ab abundantia fructuum, sanitate corporis, remissione peccatorum, & cælesti regno. De duobus primis dicit Augult. Si decimam bene dederis, non solum abundantiam inde recipies fructuum, sed etiam sanitatem corporis consequeris. De aliis duobus idem similiter. Qui præmium desiderat comparare, aut peccatorum indulgentiā promereri, reddat decimas, & de residuis nouem partibus studeat dare pauperibus. & Mala. 3. dicit Dominus: Inferte omnem decimam in horreum meum, & sit cibus in domo mea, & probate me super hoc, dicit dominus, si non apperuero vobis cataractas cæli, & effudero vobis benedictionem vsque ad abundantiam, & increpabo pro vobis deuorantem. Et dicit interlin. vermem, vel vitium aeris. Et subditur: Et non corrumpet fructum terræ vestræ: nec erit sterilis vinea in agro. Econuerso verò qui non dant bene decimas, puniuntur in paupertate. Vnde Malach. 3. Si affiget homo Deū, quia vos configitis me. Et dixistis, In quo configimus te? In decimis, & in primitiis. Et in penuria vos maledicti estis. Ecce pœna. vbi dicit Gl. Sciatis vos ideo perdidisse abundantiam, quia fraudastis me parte mea. Aug. Quum decimas dando, & terrena simul & cælestia posses promereri, pro auaritia duplici benedictione te fraudas. Hæc enim Domini est consuetudo iustissima, vt si illi decimā non dederis, tu ad decimā reuoceris. Dabis impio militi, quod non vis dare sacerdoti. Idem: Maiores nostri omnibus copiis abundabāt, quia decimas Deo dabant, & Cæsari censum reddebant: modo autem quia discessit deuotio Dei, accessit iudicio fisci. ¶ Secundo debet homines mouere ad soluendum decimas & alia ministris ecclesie, ipsum ministerium eorum. In infinitum enim sunt meliora spiritualia, quæ ipsi ministrant, quàm carnalia quæ ipsi recipiunt. vnde 1. ad Corint. 9. Si nos vobis spiritualia seminamus, non magnum est, si nos carnalia vestra metamus. ¶ Tertio debet homines mouere ad soluendum decimas & alia, magnitudo peccati, quæ est retinendo ea. vnde Augu. Decimæ ex debito requiruntur: & qui eas dare noluerit, res alienas inuadit: & quātī pauperes in locis suis vbi ipse habitat illo decimas nō dante mortui fuerint, tantorum homicidiorum reus ante æterni iudicis

dicis tribunal apparebit : quia rem à Domino pauperibus de-
 gatam suis vñibus reseruaui. Talis videtur esse non solum fu-
 imò etiam sacrilegus. vnde Hier. Amico rapere quippiam, fu-
 tum est : ecclesiam autem fraudare , sacrilegium est , aut quod
 apertissimi sceleris est, aliquid inde subtrahere , omnium pe-
 donum crudelitatem exuperat. Quarto debet homines mouere
 ad soluendum talia hoc, quòd quando ipsi talia soluunt, nò da-
 dant Deo, sed quæ Dei erant, ipsi reddunt. vnde Glo. super Num.
 Omnia quæ offerimus, Dei sunt, nihil ergo Deo damus, sed res-
 tidimus. vnde Aug. in lib. de verbis Domini: Habuisti me largi-
 rem, habeto me feceratore. Prouerb. 19. Feceratur Dominus
 qui miseretur pauperis. ¶ Quinto debet homines mouere
 soluendum talia: quia quòd Deo datur , sibi ipsi in saluo po-
 tur, & in futurum reseruaui. vnde Eccle. 14. Fili, si habes, hoc
 fac tecum, & Deo dignas offer oblationes.

¶ *Quòd decimæ reddendæ sunt de melioribus, integrè,
 absque mora, & libenter.*

Er notandum est q̄ decimæ & similia soluendæ sunt de me-
 lioribus, & non de deterioribus. Vnde Eccle. 35. Noli offerre me-
 nera praua, non enim suscipit illa. & Genes. 3. legitur de Abel
 obtulit Deo de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorum,
 & respexit dominus ad Abel & ad munera eius. Ad Cain vero
 & ad munera eius non respexit. Cuius causa fuit, quia de deo-
 rioribus obtulit. & Mala. 1. Si offeratis cæcum ad immolandum
 nonne malum est? Offer illud duci tuo, si placuerit illi, aut si re-
 scepit faciem tuam, dicit dominus exercituum. & post in eod. l.
 Maledictus dolosus, qui habet in grege suo masculum, & votum
 facies immolat debile & claudum Domino. & Num. 18. Omnia
 quæ offertis de decimis, & in donaria Dei separabitis, optima
 electa erunt. Debent etiam solui absque mora. vnde Exo. 22. De-
 cimas & primitias nò tardabitis offerre. Integrè etiam soluenda
 sunt talia. vnde Eccle. 35. Bono animo gloriam redde Deo, &
 non minuas primitias manuum tuarum. & Eccle. 7. Da illis pa-
 tem, sicut mandatum est tibi primitiarum. & Leuit. vlt. Omnia
 decimæ terræ, siue de frugibus, siue de pomis arborum, Domini
 sunt, & illi consecrantur. ¶ Nota q̄ secundum aliquos magi-
 stros, de solutione decimarum standum est consuetudini. Ideo
 de hoc cautè prædicandum est. Tutius enim est silere, quàm de
 bia asserere. Dicit Hier. de primitiis, maiorum traditione intro-
 ductum est, q̄ qui plurimum ix. partem dabant sacerdotibus,
 qui minimum, inter xj. & ix. licebat offerre quod voluissent.

hoc in aridis & liquidis. In fœtibus vero primogenitus dabatur. Ego tamen credo q̄ de hoc standum est consuetudini. Libenter etiam & hilariter soluenda sunt talia. Vnde 2. ad Cor. 9. Vnuf- quisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex ne- cessitate. hilarem enim datorem diligit Deus. Tob. 4. Quomo- do potueris, esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue. Si autem exiguum, libenter illud impartiri stude. Hoc deberet mouere pauperes ad libenter dandum pro Deo: quia plus merentur obolo, quàm diuites quandoque cœrum solidis. Si aliqua pauper mulier crederet, quòd tantum habitura esset de carnibus ad macellum pro vno obolo, sicut diues burgenfis pro centum solidis, tunc ipsa mitteret libenter obolum luũ il- lucquia sicut vulgariter dicitur, Bonam forum trahit argẽtum de bursa. Sic pauperes libenter deberent dare pro Deo, quum tantum appetierit Dominus munera eorum respectu eorum quẽ à diuitibus dantur: vnde Luc. 21. dicit Dominus de pauperula vidua quã miserat duo æra minuta in gazophylacium: Verẽ dico vobis, quia vidua hæc pauper plus quàm omnes misit.

De peccato inobedientie, & eius detestatione. CAP. XXXVIII.

Sequitur de peccato inobedientiẽ, de quo hoc modo agemus. Primo ponemus ea quã faciũt ad detestationem huius pec- cati generaliter. Secundo agemus specialiter de inobedientiã eorum qui sollempnitates non seruant, & inobedientiã eorum qui contemnunt quando excommunicantur, & de peccato eorum qui excommunicatis nõ timent cõmunicare. Tertio verò tan- gemus aliquid de peccato eorum qui indiscretẽ præcipiunt vel excommunicant. Ad detestationem verò huius peccati potest primo valere multiplex pœna, qua legitur punitũ esse hoc pec- catũ in sacra scriptura. Punitum autem est in primis parẽtib; peccatum istud in hoc, q̄ propter illud eiectioni sunt de paradiso. Si illi qui iam erant in paradiso terrestri propter inobedientiã eiectioni sunt, quomodo credunt se ingressuros in paradysum cele- stem qui inobedientes sunt? Secundo punitum est in vxore Lot, quã propter inobediẽtiã versa est in statuã salis. Gen. 19. Statua videtur homo esse, cũ nõ sit: sic claustralis inobediẽs, licet vi- deatur claustralis esse, tamen non est. Punitũ est etiam peccatũ istud in Saul, in hoc qđ propter illud eiectioni est de regno, vnde 1. Reg. 15. Pro eo quod abiectioni sermonem Domini, abiectioni te Dominus, ne sis rex, & 3. Reg. 13. Propheta inobediẽs à leone occisus est. & 20. eiusdẽ, quidam qui noluit obedire cuidam de filiis prophetarũ dicenti sibi, Percute me: à leone postea occisus est.